

Ярослава ОСАДЧУК

здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Лаврук В.В.**

д-р екон. наук, професор кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА НАЯВНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У ТВАРИННИЦТВО

Тваринництво є важливою галуззю національної економіки, яка забезпечує населення продуктами харчування, переробну промисловість – сировиною, а також сприяє створенню необхідних державних резервів тваринницької продукції, інтенсивному використанню земельних ресурсів. Проте фактичний стан галузі нині не відповідає її потенційним можливостям і потребує додаткової уваги з боку держави.

Тваринництво – одна з найважливіших галузей сільськогосподарського виробництва, що забезпечує населення продуктами харчування тваринного походження, а багато галузей промисловості – сировиною, тобто має вирішальне значення для гарантування продовольчої безпеки держави.

Ефективність сільськогосподарського виробництва значною мірою залежить від ступеня спроможності суб'єктів господарювання ефективно та раціонально використовувати фактори виробництва. Сільськогосподарське виробництво має зростати насамперед внаслідок підвищення продуктивності праці, раціонального використання виробничих ресурсів, зростання врожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тварин [1, с. 59].

У збільшенні виробничої потужності тваринництва та зменшення собівартості продукції визначальну роль відіграють три основні фактори:

- 1) прирости худоби;
- 2) нові технології;
- 3) концентрація виробництва.

Останніми роками суттєво знижується кількість сільгоспідприємств, що утримують поголів'я тварин. Це підтверджує тезу про те, що сільгоспідприємства основні доходи отримують від рослинництва. Зокрема, значно знизилась частка великих та середніх сільгоспідприємств, що утримують ВРХ. Якщо ще у 2019 р. майже 40% сільгоспідприємств утримувало ВРХ, то у 2016 році їх частка становила лише 22%, знизившись більш ніж у півтора рази.

Якщо у 2015-2016 рр. практично кожне третє сільгоспідприємство утримувало корів, то у 2019 р. таких сільгоспідприємств стало лише 20% (тобто лише кожне п'яте господарство). Значно знижується й кількість сільгоспідприємств, що утримують свиней – із понад 42% господарств у 2015-2016 рр. до менш як 23% у 2019 р. (відповідна частка зменшилась майже вдвічі). Отже, частка сільгоспідприємств, які займаються тваринництвом, суттєво знижується. Фактично посилюється в тваринництві спеціалізація:

- сільгоспідприємства, які займались переважно рослинництвом, проте мали незначну частку тваринництва, переходять на виробництво лише рослинницької продукції;

- сільгоспідприємства, які займались переважно тваринництвом, нарощують обсяги діяльності у сфері тваринництва.

Джерела фінансування підприємств аграрного сектору економіки можна поділити на такі групи:

- державне фінансування;
- фінансові ресурси підприємств;
- кредитні ресурси та інвестиції.

Фінансові ресурси – це власні та запозичені джерела коштів суб'єкта господарювання, які призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат по розширеному відтворенню й економічному стимулюванню працюючих, за їх допомогою підприємство погашає виниклі поточні зобов'язання перед ланками фінансової й кредитної системи. В процесі діяльності фінанси міняють свою форму на матеріальну та можуть бути використані для забезпечення певних витрат процесу відтворення з метою отримання економічних вигод у майбутньому [4].

Особливо важливе і стратегічне значення варто приділяти саме державній підтримці вітчизняного аграрного сектору, який сьогодні забезпечує майже до 40% валютних надходжень від усього експорту товарів та є надійним джерелом підтримання платіжного балансу країни.

Із загального фонду державного бюджету Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» (зі змінами) Міністерством аграрної політики та продовольства передбачені видатки в обсязі 12341643,0 тис. грн, із них за програмами підтримки розвитку АПК – 5909,0 млн грн, у тому числі:

- 2801030 «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» – 127,2 млн грн;
- 2801230 «Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств» – 800,0 млн грн;
- 2801350 «Державна підтримка розвитку, закладання молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними» – 400,0 млн грн;
- 2801460 «Надання кредитів фермерським господарствам» – 200,0 млн грн;
- 2801540 «Державна підтримка галузі тваринництва» – 3500,0 млн грн.;
- 2801580 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» – 881,8 млн грн.

Зі спеціального фонду державного бюджету Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» Міністерством аграрної політики та продовольства передбачені видатки спеціального фонду в обсязі 2671,7 млн грн (із власними надходженнями установ і організацій), з них на підтримку розвитку підприємств АПК – 54,3 млн грн (2% від загального обсягу), а саме за бюджетними програмами:

- 2801180 «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі» – 5000,0 тис грн;
- 2801460 «Надання кредитів фермерським господарствам» – 44500,0 тис. грн;
- 2801490 «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу» – 4773,0 тис. грн.

Таким чином, можна зробити висновок, що незважаючи на неабиякий потенціал України в розвитку тваринництва, а саме: наявність сприятливих природно-кліматичних, земельних, трудових ресурсів тощо, ця галузь сільського господарства перебуває в досить важкому стані. В умовах світової кризи вітчизняне тваринництво потребує ще більш ефективного державного захисту.

Перелік джерел інформації:

1. Саприкіна О.М. Аналіз стану та перспектив розвитку сільськогосподарського виробництва Тернопільської області. *Економіка та держава*. 2014. №11. С. 58-62.
2. Могильний О.М. Регулювання аграрної сфери. Ужгород: ІВА, 2005. 400 с.
3. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку: інформ.-аналіт. зб. (Вип. 6). К.: ІАЕ УААН, 2003. 764 с.

4. Белов Б.О. До питання сутності фінансових ресурсів АПК. *Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету*. 2006. Вип. 214. Том I. Дніпропетровськ: ДНУ. С. 67-72.

5. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 04 жовтня 2019 року).

6. Лаврук В.В. Модернізація галузі тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України. *Економіка АПК*. 2016. №12. С. 43-50.

7. Лаврук В.В. Техніко-технологічне переоснащення тваринництва. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2017. Вип. 2 (26). С. 173-181.